

**Magyar Tudományos Akadémia
Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Zenetudományi Intézet**

(I. Táncsics Mihály u. 7.)

Bartók terem

2016. február 25. csütörtök, 10 óra

Tudományos **F**órum **E**xtra

Kurtág 90

Kerékfy Márton:

Ligeti-hatások Kurtág György *Vonósnégyesében*

Egyéves párizsi tartózkodásának végén, 1958 júliusában Kurtág György hazafelé tartva két napra megállt Kölnben, hogy meglátogassa Ligeti Györgyöt. Barátja összeismertette őt Stockhausennel, aki elmagyarázta és felvételről lejátszotta neki a *Gruppent*, maga Ligeti pedig a frissen elkészült *Artikulationt* mutatta meg Kurtágnak. 35 évvel később Kurtág úgy vélekedett, hogy „ez a két nap *zeneileg* gazdagabb és jelentősebb” volt számára, „mint az egész Párizsban töltött év”, valamint hogy a hazatérése után komponált *Vonósnégyesével* „valami hasonlót [akart] megfogalmazni” a saját nyelvén, „mint amit az *Artikulation* hallgatásakor Kölnben” átélt. Előadásomban olyan zeneszerzés-technikai sajátosságokra mutatok rá, amelyek közősek a

Vonósnégyesben és Ligeti egykorú műveiben, s amelyek talán Ligeti hatására utalnak Kurtág Op. 1-ében.

Dalos Anna: A forma kérdései Kurtág György művészetében

Balázs István a nyolcvanas évek közepén úgy látta, hogy Kurtág György egész addigi életműve harc a nagyforma meghódításáért. Kurtág elemzői azóta is az életmű problematikus elemeként említik a kurtági nagyforma kialakulását, elsősorban arra mutatva rá, hogy Kurtág kisebb formarészek – ami az ő esetében gyakran teljes kompozíciókat jelent – egymás mellé sorolásából építi fel nagyformáit. Ebből kiindulva előadásomban arra teszek kísérletet, hogy az 1970-es és 1980-as években keletkezett hangszeres főművek elemzésével mutassam be a Kurtág-féle formai gondolkodás néhány fő jellegzetességét.

Halász Péter: Kurtág és előadói

Kurtág zenéjével kapcsolatban évtizedek óta közhely, hogy a kielégítő minőségű megszólaltatás egyik alig nélkülözhető feltétele a zeneszerzővel való közvetlen kapcsolat, a kottában rögzített információkat kiegészítő verbális instrukciók serege, egyáltalán: a „betanító” Kurtág zeneiségének lenyomata. Erről az előadókkal végzett közös munkáról sokan nyilatkoztak már, felvételek is állnak rendelkezésre. Másfelől Kurtág maga is nem egyszer jelzi a kottában kedves előadóihoz fűződő vonzalmát (az ajánlásokon túl pl. *marcato di Kocsis*, *Keller-vibrato*). Az előadás a zeneszerző és előadó szimbiózisának kérdéseivel foglalkozik, keresve az „ideális” Kurtág-zenész karakterisztikumait.

Wilheim András: Kurtág helye az európai zenetörténetben

Kísérlet az életmű történeti behatárolására, kritikai értelmezésére – jelentőségének megállapítására az egyetemes értékvesztés

korában. Azzal a kötelező érvényű megszorítással, hogy nincs egyetlen, végleges megoldás, egy nagy mű vagy jelentékeny oeuvre értelmezési tartománya végtelen, s ezért kimeríthetetlen. De ez nem menthet föl jelentőségének kimondása, természetének meghatározása alól.